

Θέμα: Έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ- Ιούλιος 2018 - Εξαμηνιαία αποτύπωση οικονομικού κλίματος στις μικρές επιχειρήσεις (0-49 άτομα προσωπικό οι οποίες αποτελούν το 99,6% των ελληνικών επιχειρήσεων)

ΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΔΟΚΟΥΝ ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΛΑΦΡΥΝΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΒΑΡΩΝ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΩΣΤΟΣΟ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΜΕΡΙΣΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το α' εξάμηνο του 2018 συνδέεται σε ένα βαθμό με την αναμενόμενη έξοδο της ελληνικής οικονομίας από τα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής. Αποτελεί την 3^η συνεχόμενη εξαμηνία έρευνα όπου είναι εμφανής η βελτίωση στους δείκτες οικονομικού κλίματος, που επιτυγχάνεται ωστόσο αργά αλλά σταθερά. Συμβαδίζει με την σταθερή βελτίωση των μακροοικονομικών δεικτών (μείωση της ανεργίας, επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, βελτίωση των όρων του εξωτερικού εμπορίου), αλλά και άλλων δεικτών (θετικό ισοζύγιο εγγραφών-διαγραφών επιχειρήσεων, ισχυρές επιδόσεις σε ορισμένους κλάδους όπως του τουρισμού). Υπό την υφιστάμενη συγκυρία, η πρόβλεψη για προσέγγιση του 2,3% ως ετήσιου ρυθμού ανάπτυξης το 2018 φαίνεται ρεαλιστική και επιτεύξιμη. Ωστόσο, η ανάκαμψη αυτή συντελείται σε ένα περιβάλλον διεθνών οικονομικών και γεωπολιτικών εξελίξεων οι οποίες μπορεί να θέσουν σε αβεβαιότητα αυτή την θετική πορεία.

Η έξοδος της χώρας μας από τα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής αποτελεί αναμφίβολα μια θετική εξέλιξη. Ωστόσο η έξοδος αυτή βρίσκει την οικονομία μας κατά 25% συρρικνωμένη σε σχέση με την έναρξη της κρίσης, με διπλάσια ανεργία σε σχέση με το 2010 και με σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα.

Αυτά τα διαρθρωτικά προβλήματα φαίνονται και από τα ευρήματα της έρευνας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι:

A) Οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν πλέον προσαρμόσει την δραστηριότητα τους μέσα σε ένα περιοριστικό οικονομικό περιβάλλον και αυτό σε ένα βαθμό εξηγεί και την αργή τους επανάκαμψη.

B) Έχει παγιωθεί ένας νέος οικονομικός δυϊσμός στην πραγματική οικονομία, με αποτέλεσμα να προκαλούνται έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις προς τις μικρές επιχειρήσεις. Αυτή η διαδικασία μετασχηματισμού έκανε αισθητή την παρουσία της το καλοκαίρι του 2015, με αποτέλεσμα οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες επιβίωσαν στην πρώτη φάση της ύφεσης (2010-2014), να δυσκολεύονται να επανακάμψουν. Παράλληλα, έχει αναπτυχθεί μια δεύτερη εκδοχή δυϊσμού, μεταξύ επιχειρήσεων που γεννήθηκαν μέσα στην κρίση και προσάρμοσαν τα οικονομικά τους στοιχεία σε μια

δύσκολη συγκυρία διατηρώντας χαμηλές προσδοκίες για το μέλλον, και εκείνων των επιχειρήσεων που προηγήθηκαν της κρίσης, οι οποίες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα.

Στην έρευνα οικονομικού κλίματος Ιουλίου 2018 καταγράφεται σαφέστατη βελτίωση των θετικών προβλέψεων, η οποία όμως αντισταθμίζεται σε ένα βαθμό από υφιστάμενες διαρθρωτικές αδυναμίες.

Έτσι, παράλληλα με την ύπαρξη ενός αριθμού επιχειρήσεων που ανταποκρίνεται και συμβαδίζει με την αναπτυξιακή δυναμική, παραμένει ασθενικό ένα σημαντικό ποσοστό επιχειρήσεων (περίπου 50%) που φαίνεται να διέπεται από τα χαρακτηριστικά της «επιχειρηματικότητας ανάγκης», αλλά συνεισφέρει σημαντικά στην απασχόληση και στην κοινωνική συνοχή.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα είναι περισσότερο εμφανή στις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τους αυτοαπασχολούμενους, για τους οποίους απουσιάζει ένα συνεκτικό πλαίσιο ενίσχυσης της ρευστότητας και διασφάλισης της βιωσιμότητάς τους, είτε μέσα από τη διεύρυνση της συμμετοχής τους σε ευρύτερα επιχειρηματικά σχήματα είτε μέσα από την υπαγωγή τους σε αλυσίδες αξίας και άνοιγμα σε νέες υπερτοπικές αγορές. Οι μικρές μεταποιητικές επιχειρήσεις, οι οποίες παρουσιάζουν τέτοιες δυνατότητες υπέρβασης του στενού επιχειρηματικού ορίζοντα, αδυνατούν να ανταγωνιστούν στο υφιστάμενο περιβάλλον υπερφορολόγησης.

Είναι συνεπώς αναγκαίο στην «μετα-μνημονιακή» εποχή να αναπτυχθούν πολιτικές και δράσεις που θα εστιάζουν στις ανάγκες της μικρής και πολύ μικρής επιχείρησης.

Την επόμενη περίοδο, η οικονομική πολιτική πρέπει να προσανατολιστεί κατά προτεραιότητα στα εξής:

- Σταδιακή μείωση της υπέρμετρης φορολόγησης, με διαμόρφωση οδικού χάρτη μείωσης βαρών που λειτουργούν ως τροχοπέδη για την ανάπτυξη.
- Για τις μικρές επιχειρήσεις που παρουσιάζουν δυνατότητες ανάπτυξης, κίνητρα επενδύσεων και προώθησης τους σε μεγαλύτερες και περισσότερες αγορές.
- Για τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, και παράλληλα με την αμείωτη προσπάθεια βελτίωσης του εξωδικαστικού μηχανισμού, να θεσμοθετηθούν υποστηρικτικές δράσεις για την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, την διάσωση και την παροχή Δεύτερης Ευκαιρίας σε όσους επιθυμούν να επιχειρήσουν ξανά. Επίσης θα πρέπει να επανεξεταστεί ο τρόπος ρύθμισης οφειλών ώστε να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής και να ενισχυθεί η διατηρησιμότητα των ρυθμίσεων.
- Για τις επιχειρήσεις που φαίνονται να είναι αδύναμες και κινδυνεύουν να κλείσουν, με σοβαρές συνέπειες για την απασχόληση και την επιβίωση των μελών, προτείνεται η θεσμοθέτηση ενός πάγιου μηχανισμού κοινωνικής προστασίας, που θα περιλαμβάνει δράσεις αξιοποίησης του παραγωγικού εξοπλισμού και του ανθρώπινου κεφαλαίου, με παράλληλη κάλυψη των επαγγελματιών έναντι των κινδύνων φτώχειας και αποκλεισμού.
- Ένα από τα σημαντικά ευρήματα της έρευνας συνίσταται στο ότι η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρηματιών – και αυτό δεν αφορά μόνο τις ΜμΕ – θεωρούν ότι το πιο βασικό εμπόδιο για την

επιχειρηματική τους δραστηριότητα είναι η υπέρμετρη φορολόγηση. Θεωρούμε ότι εκτός από τις ελαφρύνσεις που θα προκύψουν εξαιτίας των θετικών δημοσιονομικών επιδόσεων είναι ανάγκη να ανοίξει πλέον η ατζέντα και ο διάλογος για έναν ριζικό ανασχεδιασμό της φορολογικής πολιτικής. Ένας τέτοιος ανασχεδιασμός θα πρέπει να μεριμνά για: α) την υιοθέτηση και την θεσμοθέτηση κινήτρων για αποκάλυψη εισοδημάτων εκ μέρους των φορολογουμένων και β) εκτός από την στενή ταμειακή λειτουργία – απαραίτητη για την επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων – να ενισχυθούν με τρόπο ορθολογικό τόσο η αναδιανεμητική όσο και η αναπτυξιακή λειτουργία της φορολογικής πολιτικής.

Τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, που έγινε σε συνεργασία με την εταιρεία MARC AE σε πανελλαδικό δείγμα 1.003 πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων (0-49 άτομα προσωπικό) στο διάστημα 9 έως 20 Ιουλίου 2018, έχουν ως εξής:

A. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ / ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

1) Η αποτίμηση του α' εξαμήνου 2018 εξακολουθεί να επιβεβαιώνει την υπόθεση της σταθεροποίησης και σταδιακής ανάκαμψης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς σημειώνεται ιστορικό υψηλό θετίας, τόσο στο δείκτη σταθερότητας (39%) όσο και της βελτίωσης (13,8%). Η χώρα μας ακολουθεί μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα τις θετικές τάσεις που εμφανίζει το Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο ΜΜΕ της ΥΕΑΡΜΕ, με υπαρκτό το χάσμα μεταξύ Βορρά και περιφέρειας της ΕΕ.

2) Οι τομείς που εμφανίζουν μια ιδιαίτερη δυναμική είναι η μεταποίηση και οι υπηρεσίες, ενώ οι επιδόσεις του εμπορίου υπολείπονται σημαντικά (περίπου 14 μονάδες). Στις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερα από 5 άτομα, με υψηλό κύκλο εργασιών και με ηλικία έως 10 ετών, το άθροισμα θετικών- σταθερών αποτιμήσεων υπερβαίνει για τρίτο συνεχές εξάμηνο τις αρνητικές αποτιμήσεις, γεγονός που επιβεβαιώνει το επιχείρημα ότι αυτές οι επιχειρήσεις αποτελούν τους δυναμικούς συντελεστές της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.

3) Παραμένουν σε ισχύ σημαντικοί ανασχετικοί παράγοντες που σχετίζονται με τη στρεβλή διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Το χάσμα μεταξύ θετικών και αρνητικών επιδόσεων στο σκέλος της ρευστότητας - χρηματοδότησης παραμένει, κυρίως για τον κλάδο του εμπορίου, τις επιχειρήσεις με χαμηλό κύκλο εργασιών και τους αυτοαπασχολούμενους. Η ενίσχυση των θετικών και η μείωση των αρνητικών προσδοκιών που εμφανίζεται για δεύτερο συνεχόμενο εξάμηνο στην έρευνα οικονομικού κλίματος συνεχίζει να μην είναι ομοιογενής. Ο βαθμός απαισιοδοξίας είναι μεγαλύτερος στους αυτοαπασχολούμενους (ή όσους απασχολούν ως 1 άτομο) στις επιχειρήσεις με χαμηλό κύκλο εργασιών και στο εμπόριο.

4) Οι προσδοκίες σχετικά με την πορεία των επιχειρήσεων το επόμενο εξάμηνο διατηρούν αρνητικό πρόσημο, αλλά παρουσιάζουν τις καλύτερες επιδόσεις από το Φεβρουάριο του 2015. Το 37,6% των επιχειρήσεων αναμένει επιδείνωση (από 47,4% του Ιουλίου 2017), το 17,5% βελτίωση (από 10,9% του Ιουλίου 2017), ενώ το 36,8% των επιχειρήσεων δεν αναμένει καμιά μεταβολή. Μεγαλύτερο βαθμό αισιοδοξίας παρουσιάζουν μεγαλύτερες επιχειρήσεις με πάνω από 5 άτομα προσωπικό, με τζίρο άνω των 300.000€ και εκείνες που δημιουργήθηκαν μέσα στην κρίση (έως 10 έτη).

B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ- ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ

A. Κερδοφορία - Κύκλος εργασιών

1) Ο κύκλος εργασιών παραμένει σε υψηλά επίπεδα δετίας ενώ οι δείκτες ζήτησης και παραγγελιών σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις μέσα στην δετία. Τούτο φαίνεται πως βρίσκεται σε αντιστοιχία με τις θετικές επιδόσεις στους δείκτες κύκλου εργασιών κυρίως της βιομηχανίας (ΕΛΣΤΑΤ, Αύγουστος 2018). Τα μέτρα που θα οδηγήσουν σε μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος (μείωση αφορολόγητου, συντάξεων) δύναται να επιβραδύνουν την θετική αυτή πορεία.

2) Άλλωστε, στον κύκλο εργασιών των ΜμΕ καταγράφεται κάμψη για το 47,7% (αύξηση 17,6%) των επιχειρήσεων. Το εμπόριο και οι αυτοαπασχολούμενοι παρουσιάζουν τις υψηλότερες απώλειες (58,8% και 58,6% αντίστοιχα). Τη μεγαλύτερη συρρίκνωση καταγράφουν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις του κλάδου εμπορίου.

3) Σχεδόν 1 στις 2 επιχειρήσεις (44,1%) δηλώσαν ετήσιο τζίρο (2017) έως 50.000€, κυρίως αυτοαπασχολούμενοι (75,8%), το 17,6% από 50-100.000, 15,5% από 100-300.000 €, και το 14,9% πάνω από 300.000 €. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 5,1% δήλωσε ετήσιο τζίρο πάνω από 1 εκ. € σχεδόν το διπλάσιο ποσοστό από το αντίστοιχο εξάμηνο του 2017 (2,9%).

4) Ως προς το δείκτη κερδοφορίας, το 19,1% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι είχε κέρδη κάτω των 5.000€ στο 2017, ενώ το 13,8% κατέγραψε ζημίες ή μηδενικό κέρδος. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων δηλώνει ότι τα φορολογητέα κέρδη είναι μεταξύ 5.000 και 20.000 (25,4%), ενώ το 13,2% άνω των 20.000€.

B. Ρευστότητα - Επενδύσεις

1) Επιδείνωση της κατάστασης ρευστότητας δηλώνουν 1 στις 2 επιχειρήσεις, παρά την ευνοϊκότερη οικονομική συγκυρία. Αυτό συμβαίνει σε αντιδιαστολή με την εικόνα σταδιακής επενδυτικής επαναφοράς για ένα υψηλότερο ποσοστό επιχειρήσεων (15,1% από 11,1%), το οποίο ωστόσο παραμένει περιορισμένο.

2) Η χαμηλή επενδυτική εμπιστοσύνη και η απουσία ή αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά εργαλεία αποτελούν μόνιμο διαρθρωτικό χαρακτηριστικό της ελληνικής μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, και ως τέτοιο επηρεάζει τις προοπτικές ανάκαμψης των κλάδων στους οποίους κυριαρχούν οι μικρές επιχειρήσεις. Παρά τη θετική συγκυρία, μόνο το 10,3% των επιχειρήσεων σχεδιάζει να επενδύσει το επόμενο εξάμηνο. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά αυτά είναι από τα υψηλότερα που έχουν καταγραφεί την δετία.

Γ. Τραπεζική χρηματοδότηση

Μόλις το 3,1% των επιχειρήσεων έχουν λάβει κάποιου είδους χρηματοδότηση από τις τράπεζες το τελευταίο έτος. Ενώ μόλις το 7,1% έκανε αίτηση για χρηματοδότηση (4% απορρίφθηκε). Το γεγονός ότι 9 στις 10 ΜμΕ δεν απευθύνεται στις τράπεζες για χρηματοδότηση αποτελεί ένα διαχρονικό ζήτημα και ένα σημαντικό διαρθρωτικό πρόβλημα.

Γ. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ- ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1) Οι τάσεις αποκλιμάκωσης της ανεργίας που αποτυπώνονται στα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (19,5% τον Μάιο του 2018) καταγράφονται και στην αποτίμηση της

έρευνας κλίματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για την απασχόληση όπου μάλιστα για πρώτη φορά καταγράφονται περισσότερες προσλήψεις από απολύσεις (10,8% έναντι 6,1%). Οι προοπτικές ωστόσο για το επόμενο διάστημα είναι αρνητικές, κυρίως λόγω της εποχικότητας.

- 2) Και σε αυτή την έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ επαληθεύονται τα ευρήματα των προηγούμενων ερευνών αλλά και επίσημων στατιστικών (Μηνιαία Δελτία ΕΡΓΑΝΗ) για την ύπαρξη υψηλού ποσοστού ευέλικτων μορφών απασχόλησης στις νέες θέσεις εργασίας, καθώς οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης είναι περισσότερες από τις νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης με μια αναλογία περίπου 52% με 48% αντίστοιχα (Μηνιαία Δελτία ΕΡΓΑΝΗ), χωρίς σημαντικές τάσεις αποκλιμάκωσης.
- 3) Αυτό αποτυπώνεται και στην έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ όπου το 45,4% των μικρών και πολύ μικρών εργοδοτών απασχολούν προσωπικό με μερική απασχόληση, ενώ υψηλό παραμένει και το ποσοστό (36,2%) εκείνων που δήλωσαν ότι θα προσλάβουν προσωπικό με μερική απασχόληση το επόμενο διάστημα. Συνεχίζεται, δηλαδή, το φαινόμενο της αύξησης της απασχόλησης, αλλά σε χαμηλότερης κυρίως ποιότητας θέσεις εργασίας.
- 4) Επιπρόσθετα, το 30,6% των εργοδοτών δήλωσε ότι αντιμετωπίζει δυσκολίες στην έγκαιρη καταβολή των μισθών (το 9,6% σοβαρές δυσκολίες). Ωστόσο, το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο που έχει καταγράψει κατά την δετία.

Δ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ- ΟΦΕΙΛΕΣ

- 1) Η συνέχιση της βελτίωσης των οικονομικών δεικτών δεν αμβλύνει το γεγονός ότι το 37,3% επί του συνόλου των επιχειρήσεων έχει κάποιου είδους ληξιπρόθεσμη οφειλή.
- 2) Σταθερά υψηλότερο είναι το ποσοστό των επιχειρήσεων με καθυστερημένες οφειλές προς το πρώην ασφαλιστικό ταμείο των επαγγελματιών (ΟΑΕΕ, 23,9%).
- 3) Το 23,2% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς την εφορία. Ωστόσο, αποκλιμάκωση παρατηρείται στον αριθμό των επιχειρήσεων που εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις φορολογικές υποχρεώσεις του έτους (19,4% έναντι 23,7% τις έρευνας του προηγούμενου έτους).
- 4) Μειωμένες καταγράφονται οι οφειλές των επιχειρήσεων προς τον ιδιωτικό τομέα, καθώς εκείνοι που δηλώνουν ότι καθυστερούν να καταβάλλουν οφειλές σε προμηθευτές, για ενοίκια και για δόσεις δανείου είναι αντίστοιχα στο 17,2%, 15,4% και 13,6%. Η έκθεση στο χρέος ιδιωτών παραμένει μια σημαντική απειλή για την πορεία ανάκαμψης της οικονομίας και αντανακλά την περιορισμένη πρόσβαση σε κεφάλαια και πιστώσεις.
- 5) Η στατιστική επεξεργασία των στοιχείων του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ δείχνει ότι το 6,7% των επιχειρήσεων έχει ταυτόχρονα ληξιπρόθεσμες οφειλές σε δημόσιο και ασφαλιστικά ταμεία ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο (8,9%). Περίπου 1 στις 3 επιχειρήσεις (28,3%) έχουν κάποιο δάνειο σε τράπεζα. Εξ αυτών το 42% έχουν καθυστερημένες οφειλές. Τα συνολικά ληξιπρόθεσμα χρέη νοικοκυριών και επιχειρήσεων προς την εφορία, τα ασφαλιστικά ταμεία και τις τράπεζες πλέον υπερβαίνουν τα 229,1 δισ. (101,6 δισ. στην εφορία, 31,8 δισ. στο ΚΕΑΟ και 95,7 δισ. στις τράπεζες), παραμένοντας σε εξαιρετικά υψηλά

επίπεδα. Περίπου 69.000 μικρές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι έχουν βρεθεί αντιμέτωπες το προηγούμενο εξάμηνο με κατάσχεση/ ή δέσμευση λογαριασμών για οφειλές.

6) Το 19,3% του συνόλου των επιχειρήσεων έχει χρέη έως 20.000 € (19% τον Φεβρουάριο του 2018 και 27,5% του Ιουλίου του 2017), το 8,2% από 20.000 έως 50.000 € και το 10,4% πάνω από 50.000 €.

7) Η 1 στις 2 επιχειρήσεις (53%) έχει προχωρήσει σε ρύθμιση των οφειλών της. Από αυτές το 8,3% έχει ενταχθεί ή έχει κάνει αίτηση στον εξωδικαστικό μηχανισμό, 14,3% στην ρύθμιση των 120 δόσεων και το 30,9% σε άλλη ρύθμιση (πάγια κλπ).

8) Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι απαιτούνται επιπρόσθετες ενέργειες ώστε παράλληλα με την αμείωτη προσπάθεια βελτίωσης του εξωδικαστικού μηχανισμού, να θεσμοθετηθούν υποστηρικτικές δράσεις για την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, την διάσωση και την παροχή Δεύτερης Ευκαιρίας σε όσους επιθυμούν να επιχειρήσουν ξανά.

Ε. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1) Το θετικό ισοζύγιο εγγραφών – διαγραφών επιχειρήσεων συνεχίζεται για τρίτο συνεχόμενο εξάμηνο. Φαίνεται δηλαδή πως η δειλή αναπτυξιακή πορεία που είχε καταγραφεί το δυο προηγούμενα εξάμηνα παρουσιάζει μια τάση παγίωσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ το ισοζύγιο εγγραφών – διαγραφών επιχειρήσεων για το Α' εξάμηνο του 2018 ήταν θετικό κατά 9.532 επιχειρήσεις.

2) Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται και από τα ευρήματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ όπου ο δείκτης βιωσιμότητας των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων συνεχίζει να βελτιώνεται καταγράφοντας την καλύτερη επίδοση κατά την δετία. Παρά ωστόσο το θετικό αυτό εύρημα, ο δείκτης ανασφάλειας και φόβου για την πορεία της επιχείρησης διατηρεί υψηλές τιμές. Το 31,4% των επιχειρήσεων θεωρεί αρκετά και πολύ πιθανό να κλείσει το επόμενο διάστημα (έναντι 34,5% του προηγούμενου εξαμήνου και 38,1% της αντίστοιχης έρευνας του Ιουλίου του 2017).

3) Οι υψηλές φορολογικές επιβαρύνσεις, η συσσώρευση οφειλών και η αδυναμία εξεύρεσης αγορών για την αντιστάθμιση της ισχνής καταναλωτικής ζήτησης, η έλλειψη ρευστότητας και χρηματοδότησης θεωρούνται ως τα σημαντικότερα εμπόδια για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

4) Η μείωση της φορολογίας και του ΦΠΑ αποτελούν κατά συντριπτικό ποσοστό (80%) τα μέτρα που θεωρούν οι επιχειρήσεις ότι θα ενίσχυαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

ΣΤ. ΕΙΔΙΚΟ ΘΕΜΑ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Μειωμένος είναι ο αριθμός των επαγγελματιών σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή έρευνα που δήλωσαν ότι θα κάνουν διακοπές. Συγκεκριμένα το 34,9% (37% το 2017) δήλωσε ότι θα κάνει διακοπές για τον ίδιο ή και μεγαλύτερο αριθμό ημερών από πέρυσι, ενώ το 56,3% (51,5% το 2017) δήλωσε ότι δεν θα κάνει διακοπές.

** Η έρευνα που παρουσιάζεται είναι η δεύτερη για το 2018 που διεξάγει το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ σε συνεργασία με την εταιρία MARC AE σε εξαμηνιαία βάση από τον Μάιο του 2009. Πραγματοποιήθηκε σε πανελλαδικό δείγμα 1.003 πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων (0-49 άτομα προσωπικό), στο διάστημα 9-20 Ιουλίου 2018 και έχει ως βασικό στόχο την αποτύπωση του οικονομικού κλίματος στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, στους κλάδους της μεταποίησης, του εμπορίου και των υπηρεσιών, που αποτελούν το 99,6% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας μπορούν να συγκριθούν με τα αντίστοιχα των προηγούμενων ερευνών (Μάιος 2009 – Φεβρουάριος 2018). Οι έρευνες αυτές αποτελούν το μοναδικό εργαλείο, σε πανελλαδικό επίπεδο, για την καταγραφή της κατάστασης και της πορείας του*

μεγαλύτερου τμήματος της πραγματικής οικονομίας στην Ελλάδα. Τα πρωτογενή δεδομένα οικονομικών και επιχειρηματικών προσδοκιών χρησιμοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων για την κατασκευή των δεικτών ευρωπαϊκού οικονομικού κλίματος και είναι συγκρίσιμα με τα στοιχεία άλλων χωρών της ΕΕ.

Όπως και στις προηγούμενες έρευνες, έτσι και τώρα, υπάρχει μια σαφής καταγραφή των τάσεων του οικονομικού κλίματος καθώς και η **παρακολούθηση** των βασικών δεικτών λειτουργίας των μικρών επιχειρήσεων κατά το 1^ο εξάμηνο του 2018, ενώ παράλληλα επιχειρείται οικονομική **πρόβλεψη** για το 2^ο εξάμηνο του 2018.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

❖ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 1^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2018

Το α' εξάμηνο του 2018 συνδέεται σε ένα βαθμό με την αναμενόμενη έξοδο της ελληνικής οικονομίας από τα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής. Αποτελεί την 3η συνεχόμενη εξαμηνιαία έρευνα όπου είναι εμφανής η βελτίωση στους δείκτες οικονομικού κλίματος, που επιτυγχάνεται ωστόσο αργά αλλά σταθερά. Συμβαδίζει με την σταθερή βελτίωση των μακροοικονομικών δεικτών (μείωση της ανεργίας, επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, βελτίωση των όρων του εξωτερικού εμπορίου, θετικό ισοζύγιο εγγραφών-διαγραφών επιχειρήσεων, ισχυρές επιδόσεις σε ορισμένους κλάδους όπως του τουρισμού).

Η αποτίμηση του α' εξαμήνου 2018 εξακολουθεί να επιβεβαιώνει την υπόθεση της σταθεροποίησης και σταδιακής ανάκαμψης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς σημειώνεται ιστορικό υψηλό θετικής, τόσο στο δείκτη σταθερότητας (39%) όσο και της βελτίωσης (13,8%). Η χώρα μας ακολουθεί μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα τις θετικές τάσεις που εμφανίζει το Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο ΜΜΕ της UEAPME, με υπαρκτό ωστόσο το χάσμα μεταξύ Βορρά και περιφέρειας της ΕΕ (Γράφημα 1).

Οι τομείς που εμφανίζουν μια ιδιαίτερη δυναμική είναι η μεταποίηση και οι υπηρεσίες, ενώ οι επιδόσεις του εμπορίου υπολείπονται σημαντικά (περίπου 14 μονάδες). Στις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερα από 5 άτομα, με υψηλό κύκλο εργασιών και με ηλικία έως 10 ετών, το άθροισμα θετικών – σταθερών αποτιμήσεων υπερβαίνει για τρίτο συνεχές εξάμηνο τις αρνητικές αποτιμήσεις, γεγονός που επιβεβαιώνει το επιχείρημα ότι αυτές οι επιχειρήσεις αποτελούν τους δυναμικούς συντελεστές της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.

Παραμένουν σε ισχύ σημαντικοί ανασχετικοί παράγοντες που σχετίζονται με τη στρεβλή διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Το χάσμα μεταξύ θετικών και αρνητικών επιδόσεων στο σκέλος της ρευστότητας – χρηματοδότησης παραμένει, κυρίως για τον κλάδο του εμπορίου, τις επιχειρήσεις με χαμηλό κύκλο εργασιών και τους αυτοαπασχολούμενους.

Γράφημα 1- Δείκτης οικονομικού κλίματος μικρομεσαίων επιχειρήσεων

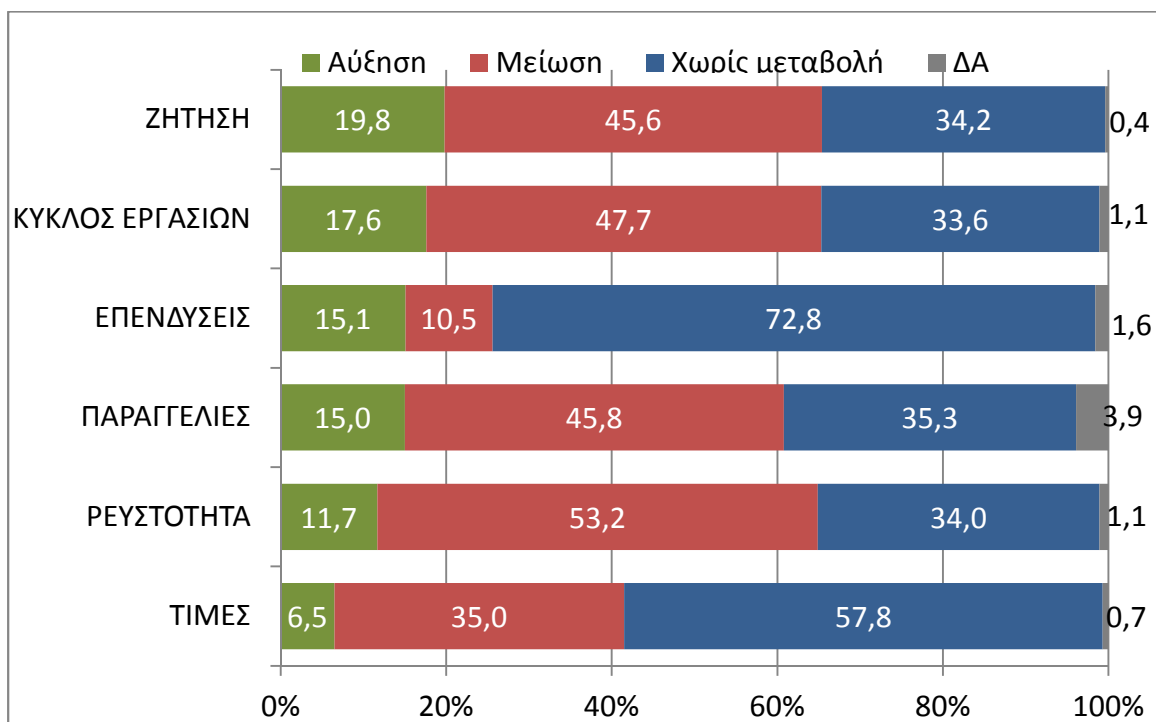
Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, UEAPME (SME Barometer)

Πιο αναλυτικά, στους επί μέρους **δείκτες** σημειώνεται επιδείνωση (η βελτίωση εμφανίζεται στην παρένθεση, γράφημα 2):

- στον κύκλο εργασιών για το 47,7% (17,6% ↑) των επιχειρήσεων. Οι αυτοαπασχολούμενοι παρουσιάζουν τις υψηλότερες απώλειες (58,6%).
- στη ζήτηση για το 45,6% (19,8% ↑). Ο κλάδος του εμπορίου παρουσιάζει την μεγαλύτερη μείωση (57,1%)
- στη ρευστότητα για το 53,2% (11,7% ↑)
- στις παραγγελίες το 45,8% (15,0% ↑)
- στις επενδύσεις αύξηση καταγράφει το 15,1%, μείωση το 10,5% και καμιά μεταβολή το 72,8%. Στον συγκεκριμένο δείκτη καταγράφεται για δεύτερη συνεχόμενη φορά θετικό ισοζύγιο.

Αναφορικά με το επίπεδο τιμών αγαθών/υπηρεσιών της επιχείρησης, το 6,5% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι αύξησε τις τιμές, το 35% τις μείωσε, ενώ για το 57,8% δεν υπήρξε καμιά μεταβολή.

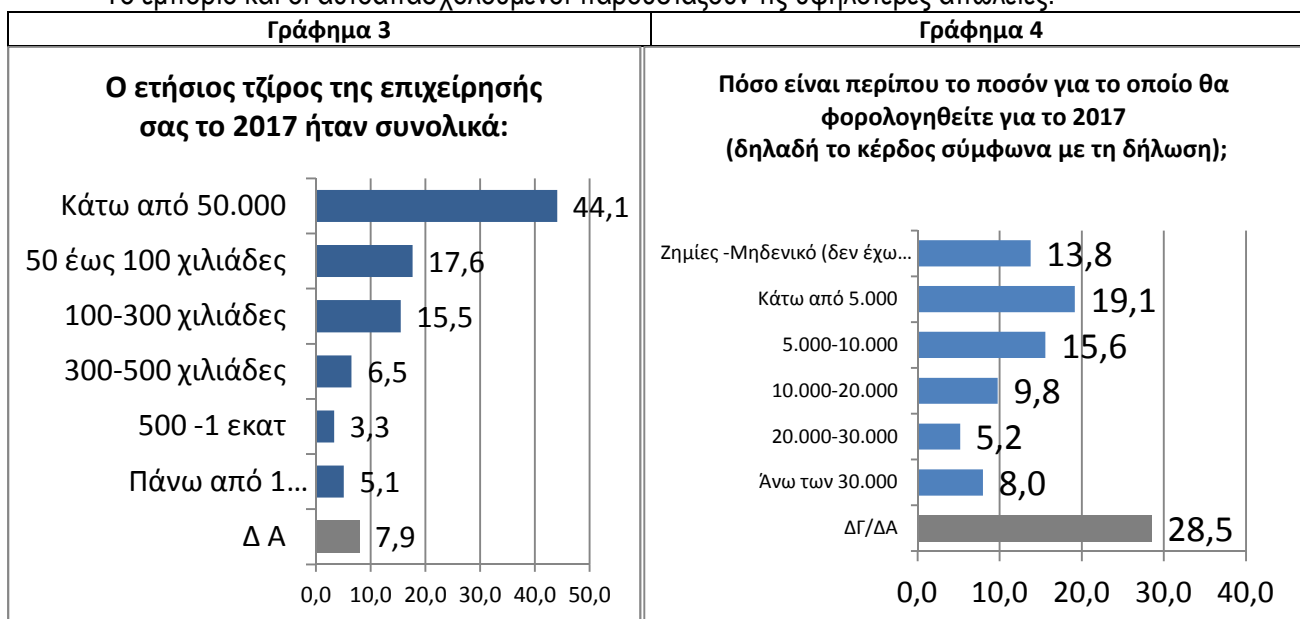
Γράφημα 2- Αποτίμηση τελευταίου εξαμήνου – συγκεντρωτικοί δείκτες

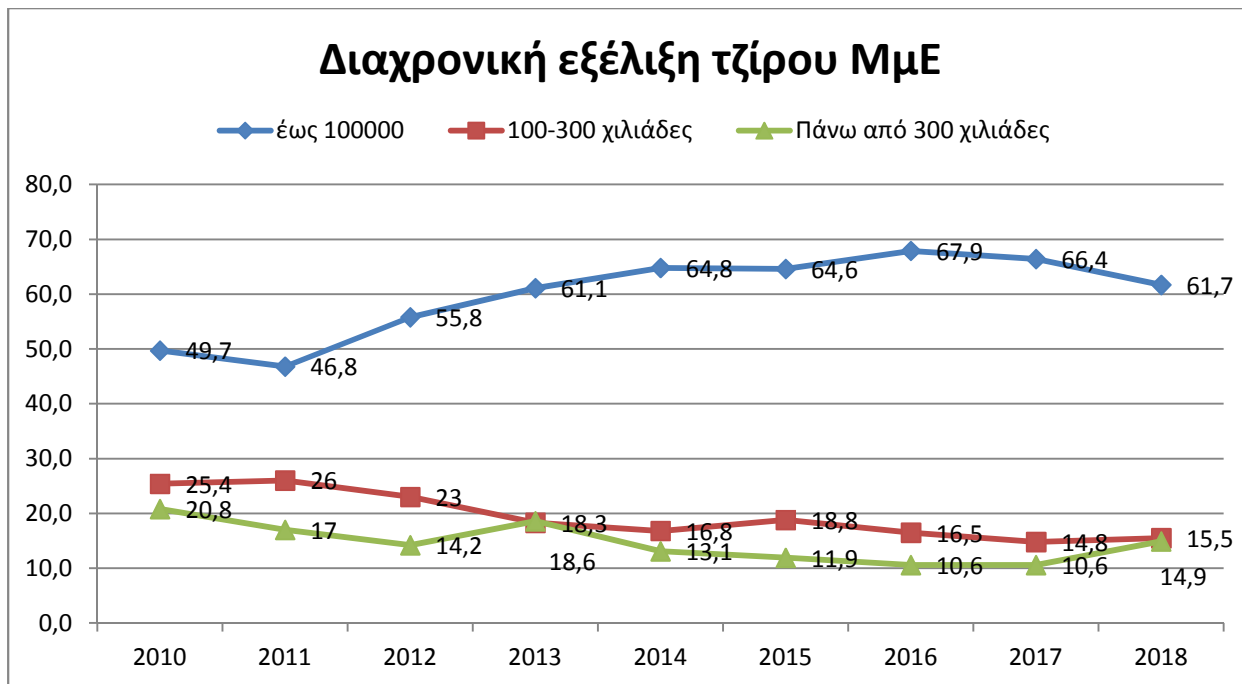
Σχετικά με τον κύκλο εργασιών σχεδόν 1 στις 2 επιχειρήσεις (44,1%) δήλωσαν ετήσιο τζίρο (2017) έως 50.000€, κυρίως αυτοαπασχολούμενοι (75,8%), το 17,6% από 50-100.000, 15,5% από 100 έως 300.000 €, και το 14,9% πάνω από 300.000 €. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 5,1% δήλωσε ετήσιο τζίρο πάνω από 1εκ. € σχεδόν το διπλάσιο ποσοστό από το αντίστοιχο εξάμηνο του 2017 (2,9%) (Γράφημα 3). Εξετάζοντας τον κύκλο εργασιών κατά την διάρκεια της κρίσης είναι εμφανής η διεύρυνση της ανισότητας που έχει συντελεστεί ανάμεσα στις επιχειρήσεις με χαμηλό τζίρο και σε εκείνες με υψηλότερο (Γράφημα 5).

Ως προς το δείκτη κερδοφορίας, το 19,1% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι είχε κέρδη κάτω των 5.000 € στο 2017, ενώ το 13,8% κατέγραψε ζημίες ή μηδενικό κέρδος. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων δηλώνει ότι τα φορολογητέα κέρδη είναι μεταξύ 5.000 και 20.000 (25,4%), ενώ το 13,2% άνω των 20.000 € (Γράφημα 4).

Το εμπόριο και οι αυτοαπασχολούμενοι παρουσιάζουν τις υψηλότερες απώλειες.

Γράφημα 5

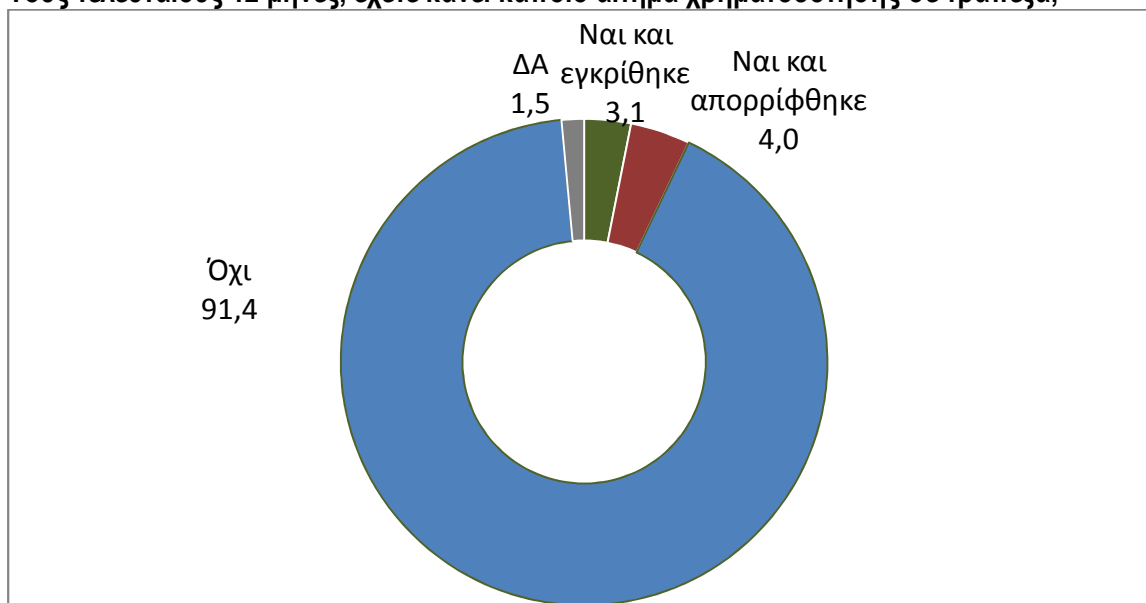

Ρευστότητα – Επενδύσεις

Παρά την ευνοϊκότερη οικονομική συγκυρία, 1 στις 2 επιχειρήσεις δηλώνουν επιδείνωση της κατάστασης ρευστότητας. Αυτό έρχεται σε αντιδιαστολή με την εικόνα σταδιακής επενδυτικής επαναφοράς για ένα υψηλότερο ποσοστό επιχειρήσεων (15,1% από 11,1%), το οποίο ωστόσο παραμένει περιορισμένο. Η χαμηλή επενδυτική εμπιστοσύνη και η απουσία ή αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοοικονομικά εργαλεία αποτελούν μόνιμο διαθρωτικό χαρακτηριστικό της ελληνικής μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, και ως τέτοιο επηρεάζει τις προοπτικές ανάκαμψης των κλάδων στους οποίους κυριαρχούν οι μικρές επιχειρήσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις το 7,1 % των επιχειρήσεων έχουν υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης σε κάποια τράπεζα ενώ μόλις στο 3,1% των επιχειρήσεων το αίτημα αυτό εγκρίθηκε. Το γεγονός ότι 9 στις 10 ΜμΕ δεν απευθύνονται στις τράπεζες για χρηματοδότηση αποτελεί ένα διαχρονικό ζήτημα και ένα σημαντικό διαθρωτικό πρόβλημα (Γραφημα 6).

Γράφημα 6

Τους τελευταίους 12 μήνες, έχετε κάνει κάποιο αίτημα χρηματοδότησης σε τράπεζα;

❖ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2ο ΕΞΑΜΗΝΟ 2018

Η ενίσχυση των θετικών και η μείωση των αρνητικών προσδοκιών που εμφανίζεται για δεύτερο συνεχόμενο εξάμηνο στην έρευνα οικονομικού κλίματος συνεχίζει να μην είναι ομοιογενής. Ο βαθμός απαισιοδοξίας είναι μεγαλύτερος στους αυτοαπασχολούμενους (ή όσους απασχολούν ως 1 άτομο) στις επιχειρήσεις με χαμηλό κύκλο εργασιών και στο εμπόριο.

Οι προσδοκίες σχετικά με την πορεία των επιχειρήσεων το επόμενο εξάμηνο διατηρούν αρνητικό πρόσημο, αλλά παρουσιάζουν τις καλύτερες επιδόσεις από το Φεβρουάριο του 2015. Το 37,6% των επιχειρήσεων αναμένει επιδείνωση (από 47,4% του Ιουλίου 2017), το 17,5% βελτίωση (από 10,9% του Ιουλίου 2017), ενώ το 36,8% των επιχειρήσεων δεν αναμένει καμιά μεταβολή. Μεγαλύτερο βαθμό αισιοδοξίας παρουσιάζουν οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις με πάνω από 5 άτομα προσωπικό, με τζίρο άνω των 300.000 € και εκείνες που δημιουργήθηκαν μέσα στην κρίση (έως 10 έτη).

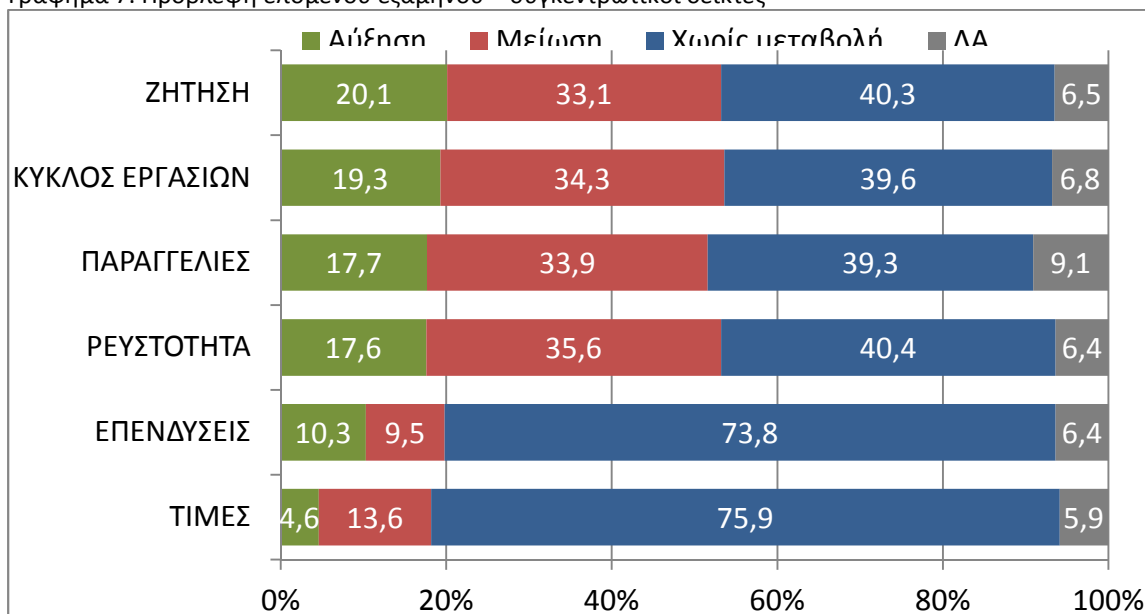
Οι προσδοκίες σχετικά με την πορεία των επιχειρήσεων το επόμενο εξάμηνο διατηρούν αρνητικό πρόσημο, αλλά παρουσιάζουν τις καλύτερες επιδόσεις κατά την δετία. Το 37,6% των επιχειρήσεων αναμένει επιδείνωση (από 47,4%), το 17,5% βελτίωση (από 10,9%), ενώ το 36,8% των επιχειρήσεων δεν αναμένει καμιά μεταβολή.

Στους ειδικότερους δείκτες, καταγράφονται τα εξής (Γράφημα 7):

- στον κύκλο εργασιών για το 34,3% (19,3%↑) των επιχειρήσεων.
- στη ζήτηση για το 33,1% (20,1%↑). Ο κλάδος του εμπορίου αναμένει την μεγαλύτερη μείωση (40,9%)
- στη ρευστότητα για το 35,6% (17,6%↑)
- στις παραγγελίες το 33,9% (17,7%↑)
- στις επενδύσεις αύξηση καταγράφει το 10,3%, μείωση το 9,5%. Στον συγκεκριμένο δείκτη καταγράφεται για πρώτη φορά θετικό ισοζύγιο. Ωστόσο, οι επενδυτικές πρωτοβουλίες παραμένουν ακόμα περιορισμένες.

Η πρόβλεψη για το επίπεδο των τιμών των αγαθών και υπηρεσιών παραμένει στα ίδια επίπεδα με την προηγούμενη έρευνα καθώς το 13,6% των επιχειρήσεων αναμένει να μειώσει τις τιμές, το 4,6% να τις αυξήσει, ενώ περισσότερες από 3 στις 4 (75,9%) θα τις κρατήσουν σταθερές.

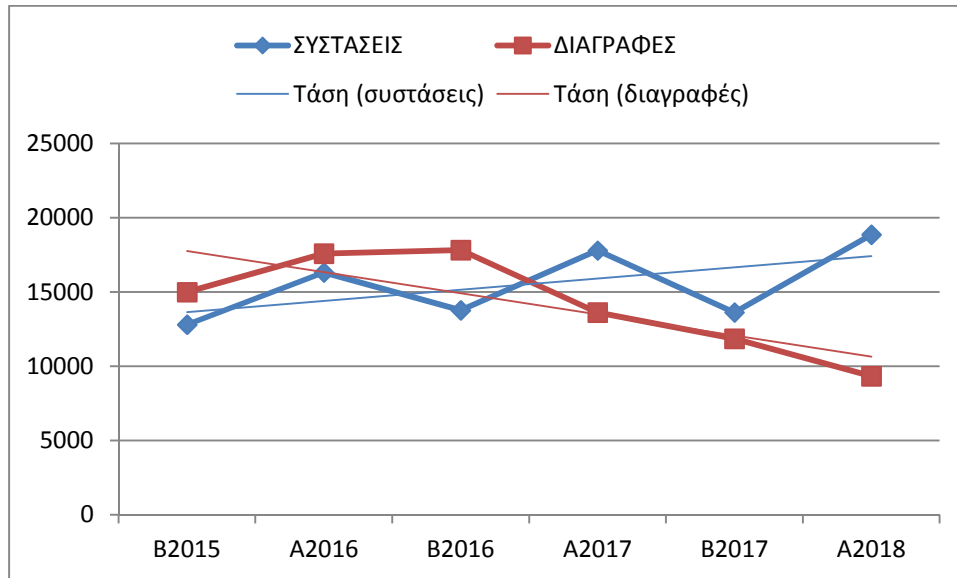
Γράφημα 7. Πρόβλεψη επόμενου εξαμήνου – συγκεντρωτικοί δείκτες

❖ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Το θετικό ισοζύγιο εγγραφών – διαγραφών επιχειρήσεων συνεχίζεται για τρίτο συνεχόμενο εξάμηνο. Φαίνεται δηλαδή πως η «δειλή» αναπτυξιακή πορεία που είχε καταγραφεί το δυο προηγούμενα εξάμηνα παρουσιάζει μια τάση παγίωσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ το ισοζύγιο εγγραφών – διαγραφών επιχειρήσεων για το Α' εξάμηνο του 2018 ήταν θετικό κατά 9.532 επιχειρήσεις (Γράφημα 8).

Γράφημα 8: Διαγραφές – εγγραφές επιχειρήσεων

Πηγή: ΓΕΜΗ, επεξεργασία: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

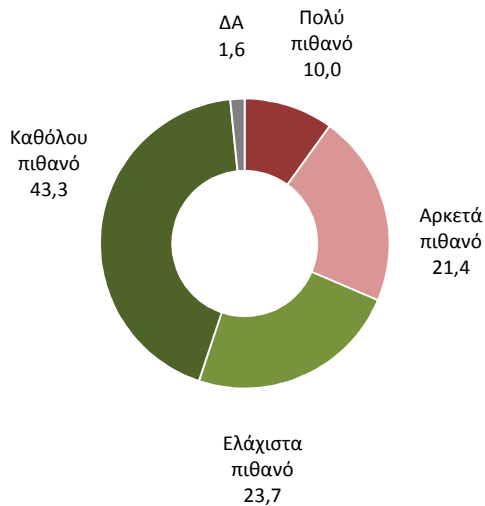
- Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται και από τα ευρήματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ όπου ο δείκτης βιωσιμότητας των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων συνεχίζει να βελτιώνεται καταγράφοντας την καλύτερη επίδοση κατά την δετία (Γράφημα 9). Παρά ωστόσο το θετικό αυτό εύρημα, ο δείκτης ανασφάλειας και φόβου για την πορεία της επιχείρησης διατηρεί υψηλές τιμές. Το 31,4% των επιχειρήσεων θεωρεί αρκετά και πολύ πιθανό να κλείσει το επόμενο διάστημα (έναντι 34,5% του προηγούμενου εξαμήνου και 38,1% της αντίστοιχης έρευνας του Ιουλίου του 2017) (Γράφημα 10 & 11).

Γράφημα 9: Δείκτης βιωσιμότητας επιχειρηματικής δραστηριότητας

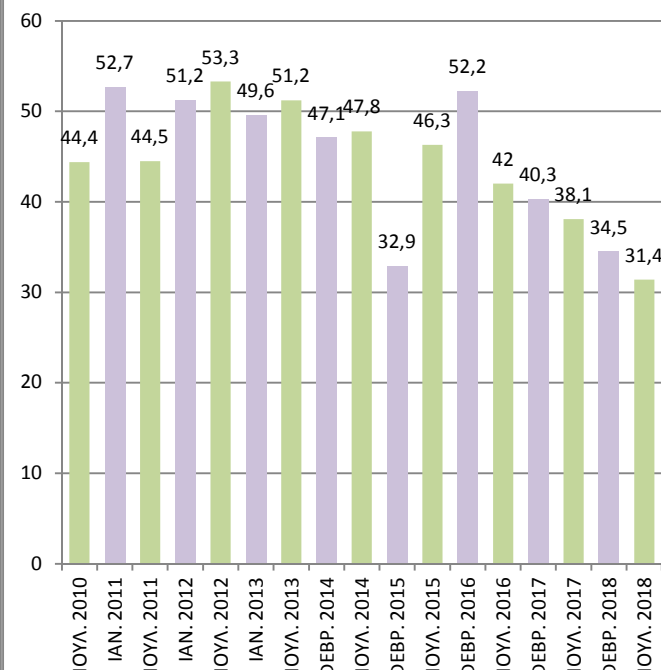

Πηγή – Επεξεργασία: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Γράφημα 10
 Θεωρείτε πιθανό ή όχι το ενδεχόμενο η επιχείρησή σας να έχει σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας το επόμενο διάστημα σε βαθμό που θα κινδυνεύει να κλείσει;

Γράφημα 11
 Θεωρείτε πιθανό ή όχι το ενδεχόμενο η επιχείρησή σας να έχει σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας το επόμενο διάστημα σε βαθμό που θα κινδυνεύει να κλείσει;
 -Συγκριτικό γράφημα-

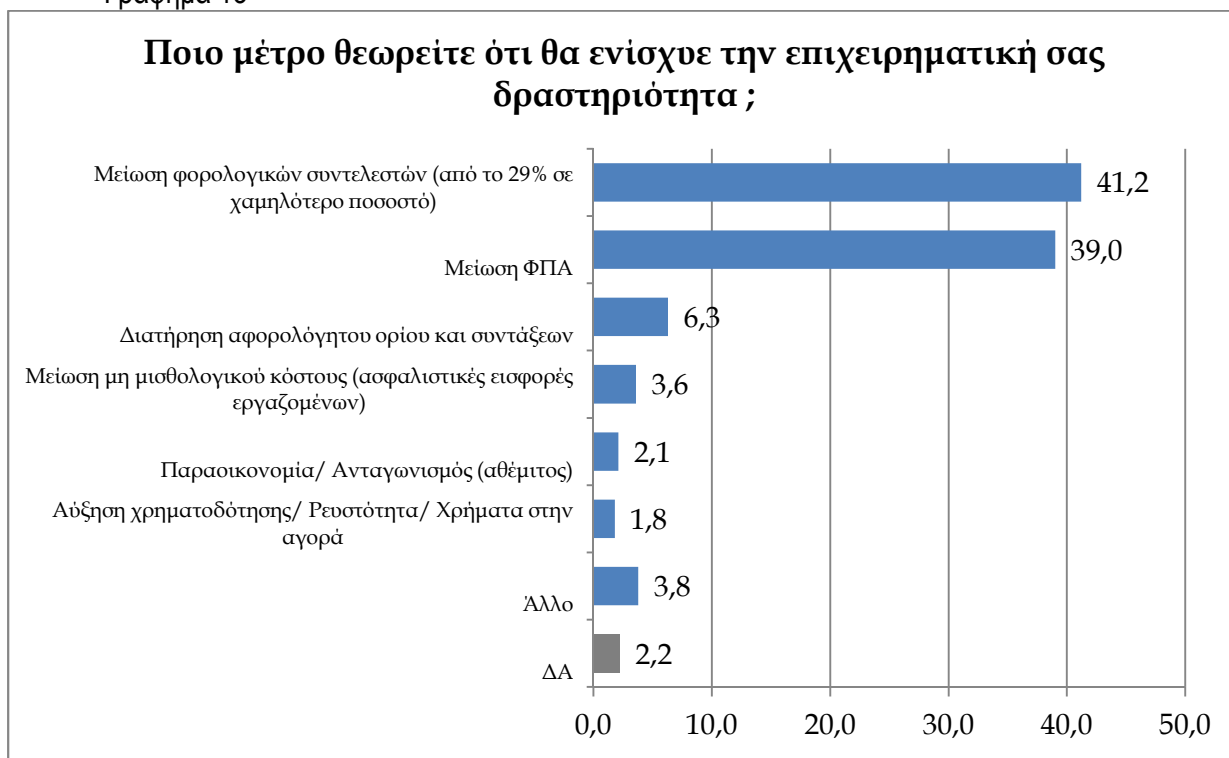

- Τα μεγαλύτερα εμπόδια στην επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρούνται η υψηλή φορολογία, η έλλειψη ρευστότητας και πρόσβασης σε χρηματοδότηση και η χαμηλή ζήτηση (Γράφημα 12)
- Η μείωση της φορολογίας και του ΦΠΑ αποτελούν συντριπτικά (80%) τα μέτρα που θεωρούν οι επιχειρήσεις ότι θα ενίσχυαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα (Γράφημα 13).

Γράφημα 12

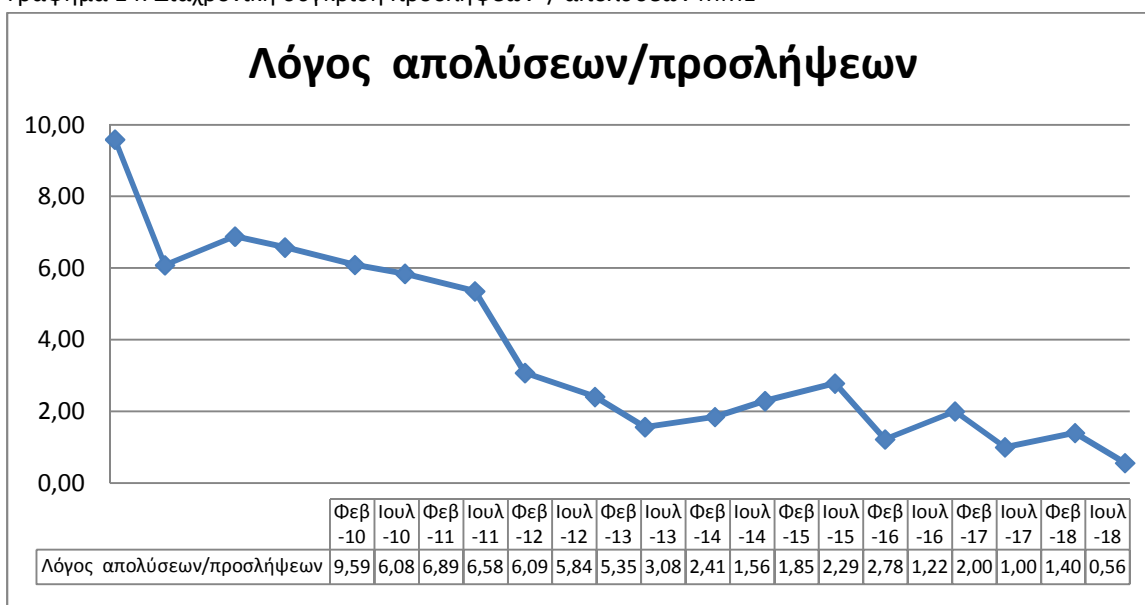
Γράφημα 13

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΜΙΣΘΟΙ

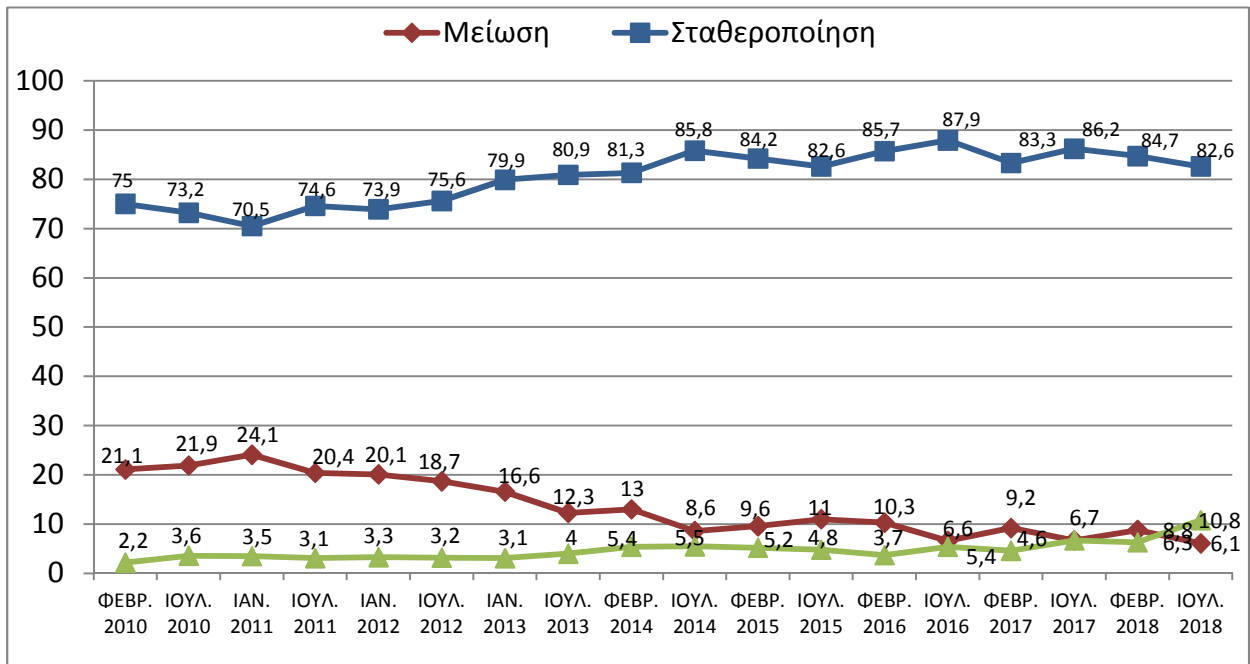
- Οι τάσεις αποκλιμάκωσης της ανεργίας που αποτυπώνονται στα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (19,5% τον Μάιο του 2018) καταγράφονται και στην αποτίμηση της έρευνας κλίματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για την απασχόληση όπου μάλιστα για πρώτη φορά καταγράφονται περισσότερες προσλήψεις από απολύσεις (10,8% έναντι 6,1%) (Γράφημα 14 & 15). Οι προοπτικές ωστόσο για το επόμενο διάστημα είναι αρνητικές κυρίως λόγω της εποχικότητας.

Γράφημα 14: Διαχρονική σύγκριση προσλήψεων / απολύσεων ΜΜΕ

Πηγή – Επεξεργασία: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

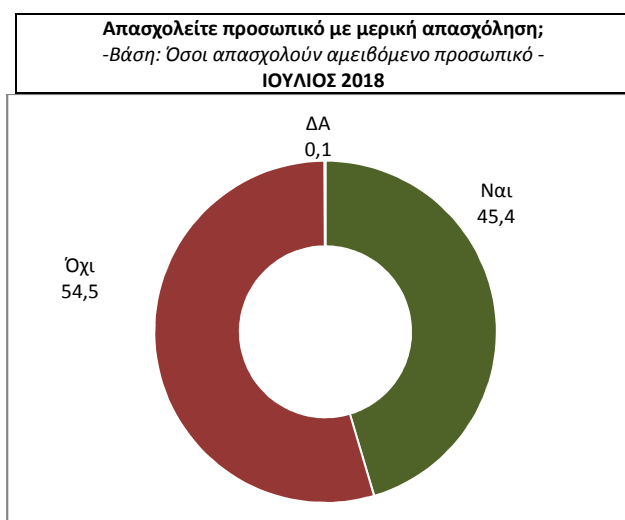
Γράφημα 15: Απασχόληση / Αποτίμηση εξαμήνου – σύγκριση με προηγούμενες έρευνες

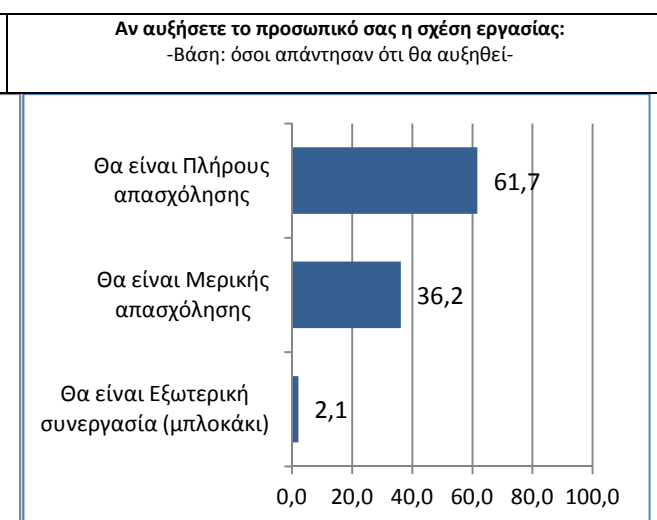
Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

- Και σε αυτή την έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ επαληθεύονται τα ευρήματα των προηγούμενων ερευνών αλλά και επίσημων στατιστικών (ΕΡΓΑΝΗ) για την ύπαρξη υψηλού ποσοστού ευέλικτων μορφών απασχόλησης στις νέες θέσεις εργασίας, καθώς οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης είναι περισσότερες από τις νέες θέσεις πλήρους απασχόλησης με μια αναλογία περίπου 52% με 48% αντίστοιχα (μηνιαία δελτία ΕΡΓΑΝΗ), χωρίς σημαντικές τάσεις αποκλιμάκωσης.
- Αυτό αποτυπώνεται και στην έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ όπου το 45,4% των μικρών και πολύ μικρών εργοδοτών απασχολούν προσωπικό με μερική απασχόληση, ενώ υψηλό παραμένει και το ποσοστό (36,2%) εκείνων που δήλωσαν ότι θα προσλάβουν προσωπικό με μερική απασχόληση το επόμενο διάστημα. Συνεχίζεται, δηλαδή, το φαινόμενο της αύξησης της απασχόλησης αλλά σε χαμηλότερης κυρίως ποιότητας θέσεις εργασίας (χαμηλότεροι μισθοί, λιγότερες μέρες και ώρες κλπ) (Γράφημα 16 & 17).

Γράφημα 16

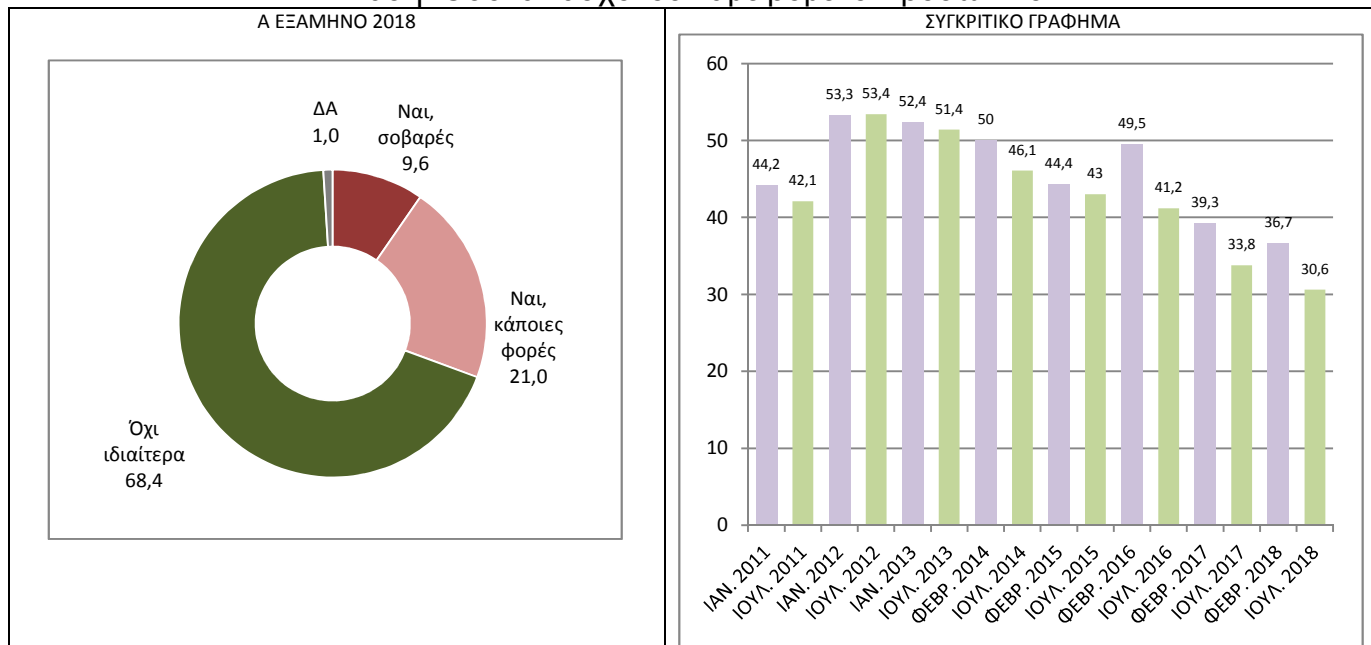

Γράφημα 17

➤ Επιπρόσθετα, το 30,6% των εργοδοτών δήλωσε ότι αντιμετωπίζει δυσκολίες στην έγκαιρη καταβολή των μισθών (το 9,6% σοβαρές δυσκολίες). Ωστόσο, το ποσοστό αυτό είναι το χαμηλότερο που έχει καταγραφεί κατά την δετία (Γράφημα 18).

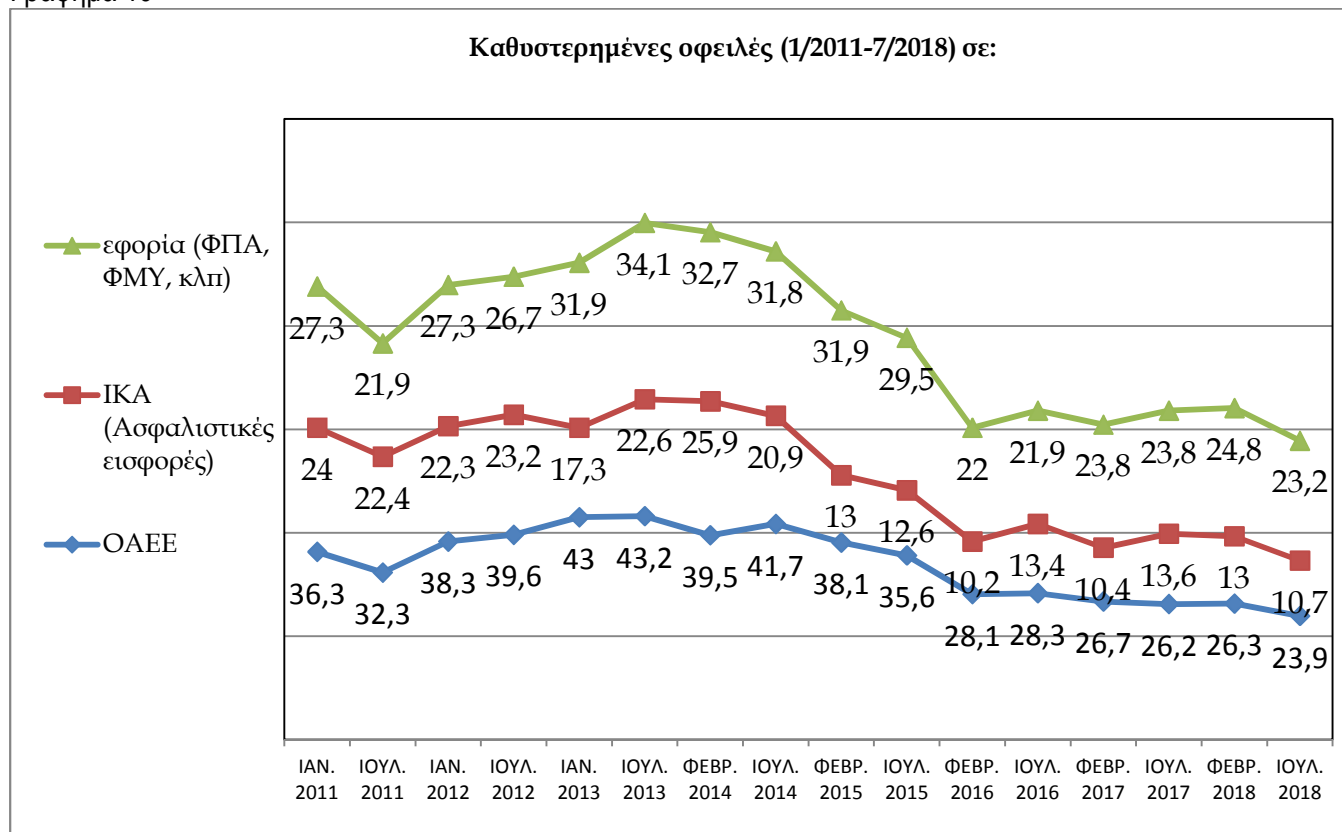
Γράφημα 18
Αντιμετωπίζετε το τελευταίο 6μηνο δυσκολίες στην καταβολή των μισθών
Βάση: Όσοι απασχολούν αμειβόμενο προσωπικό

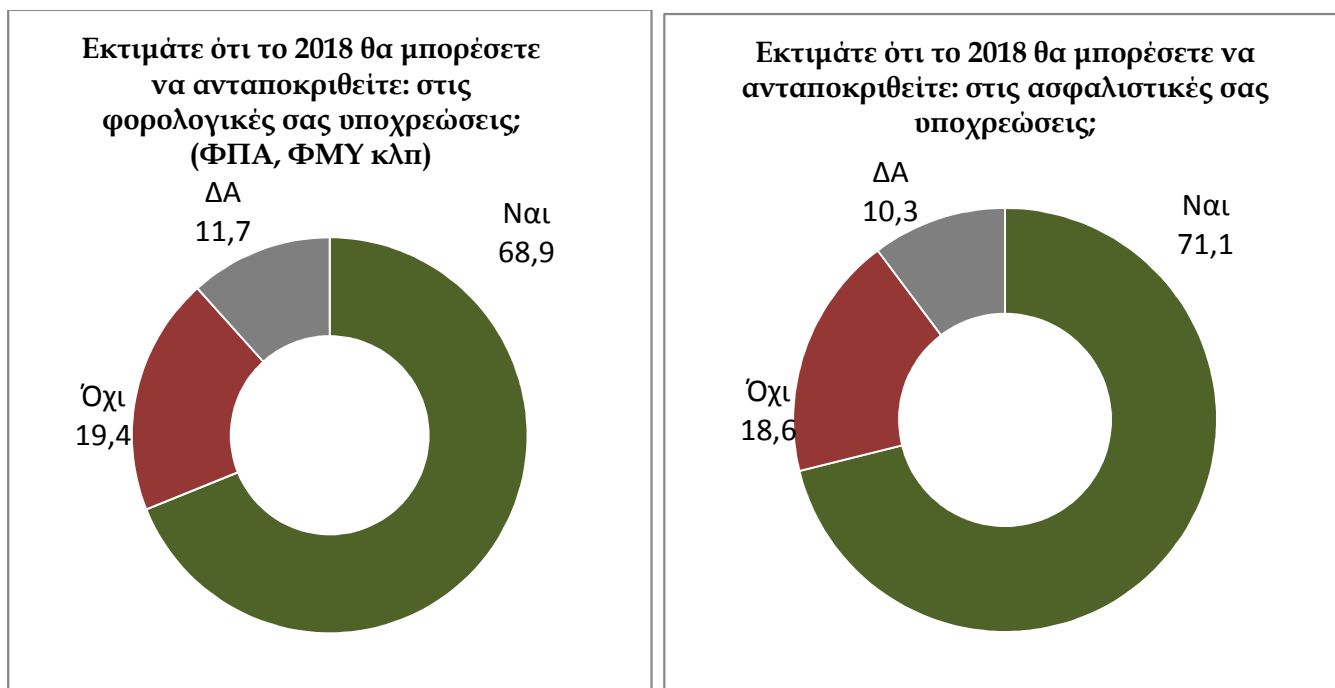
❖ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΦΕΙΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- Η συνέχιση της βελτίωσης των οικονομικών δεικτών δεν αμβλύνει το γεγονός ότι το 37,3% επί του συνόλου των επιχειρήσεων έχει κάποιου είδους ληξιπρόθεσμη οφειλή.
- Σταθερά υψηλότερο είναι το ποσοστό των επιχειρήσεων με καθυστερημένες οφειλές προς το πρώην ασφαλιστικό ταμείο των επαγγελματιών (ΟΑΕΕ, 23,9%).
- Το 23,2% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς την εφορία. Ωστόσο, αποκλιμάκωση παρατηρείται στον αριθμό των επιχειρήσεων που εκτιμά ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις φορολογικές υποχρεώσεις του έτους (19,4% έναντι 23,7% τις έρευνας του προηγούμενου έτους) (Γράφημα 19 & 20 & 21)

Γράφημα 19

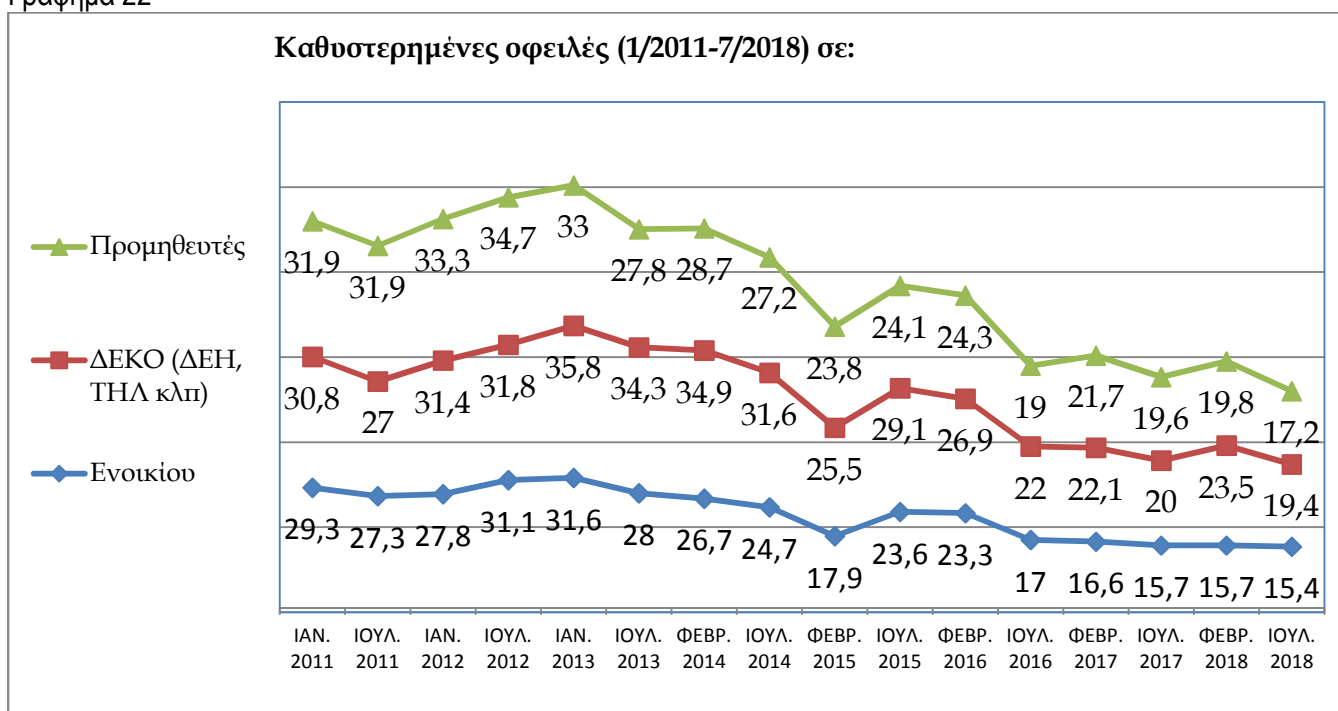

Γράφημα 20 & 21

- Μειωμένες καταγράφονται οι οφειλές των επιχειρήσεων προς τον ιδιωτικό τομέα, καθώς εκείνοι που δηλώνουν ότι καθυστερούν να καταβάλλουν οφειλές σε προμηθευτές, για ενοίκια και για δόσεις δανείου είναι αντίστοιχα στο 17,2%, 15,4% και 13,6%. Η έκθεση στο χρέος ιδιωτών παραμένει μια σημαντική απειλή για την πορεία ανάκαμψης της οικονομίας και αντανακλά την περιορισμένη πρόσβαση σε κεφάλαια και πιστώσεις (Γράφημα 22).

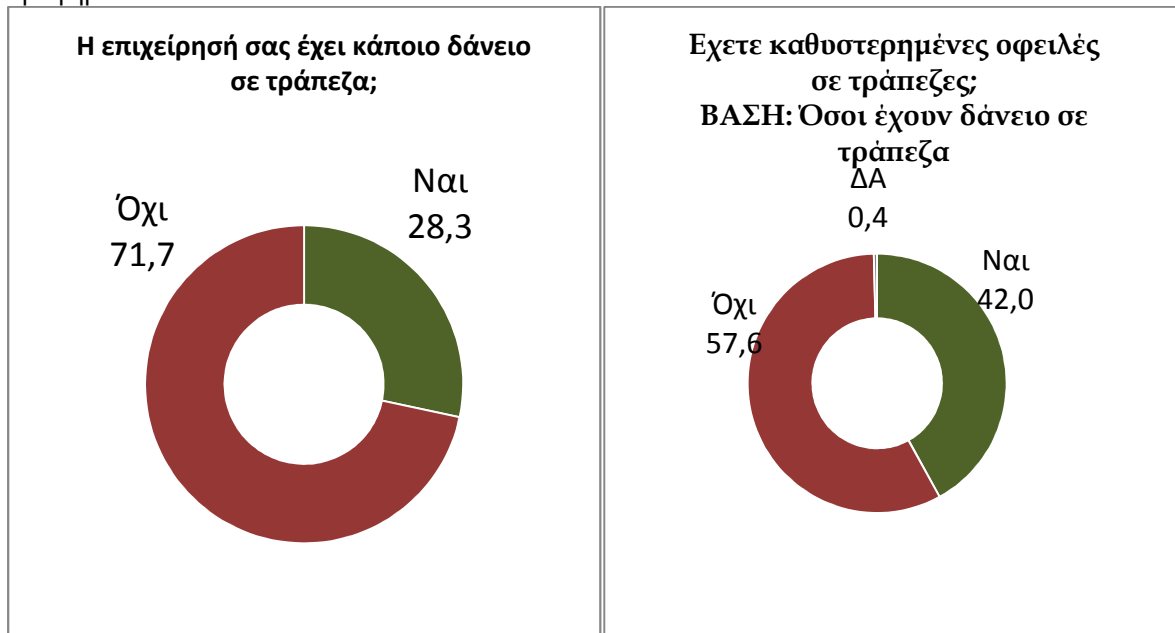
Γράφημα 22

- Η στατιστική επεξεργασία των στοιχείων του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ δείχνει ότι το 6,7% των επιχειρήσεων έχει ταυτόχρονα ληξιπρόθεσμες οφειλές σε δημόσιο και ασφαλιστικά ταμεία, ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο (8,9%). Περίπου 1 στις 3 επιχειρήσεις (28,3%) έχουν κάποιο δάνειο σε

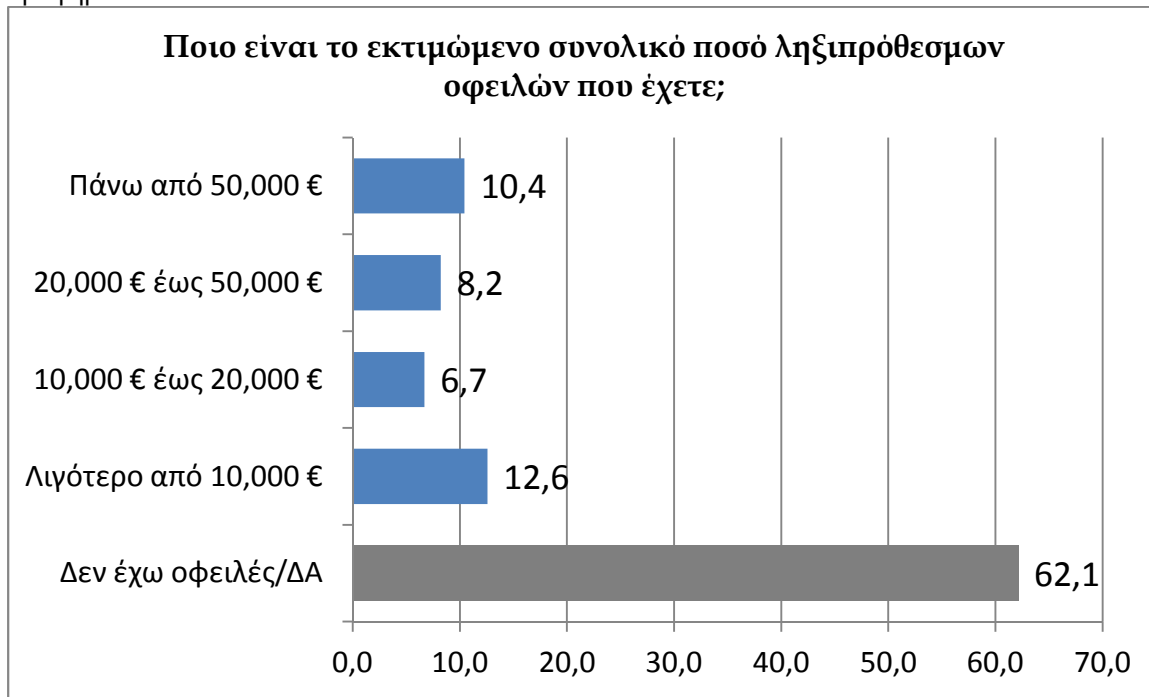
τράπεζα. Εξ αυτών το 42% έχει καθυστερημένες οφειλές (Γράφημα 23 & 24). Τα συνολικά ληξιπρόθεσμα χρέη νοικοκυριών και επιχειρήσεων προς την εφορία, τα ασφαλιστικά ταμεία και τις τράπεζες πλέον υπερβαίνουν τα 229,1 δισ. (101,6 δισ. στην εφορία, 31,8 δισ. στο ΚΕΑΟ και 95,7 δισ. στις τράπεζες), παραμένοντας σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα. Επιπλέον 1 στους 4 οφειλέτες (25,5%) δήλωσαν ότι το προηγούμενο εξάμηνο βρεθήκαν αντιμέτωποι με κατάσχεση ή δέσμευση λογαριασμών. Αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί περίπου σε 69.000 μικρούς και πολύ μικρούς επιχειρηματίες.

Γράφημα 23 & 24

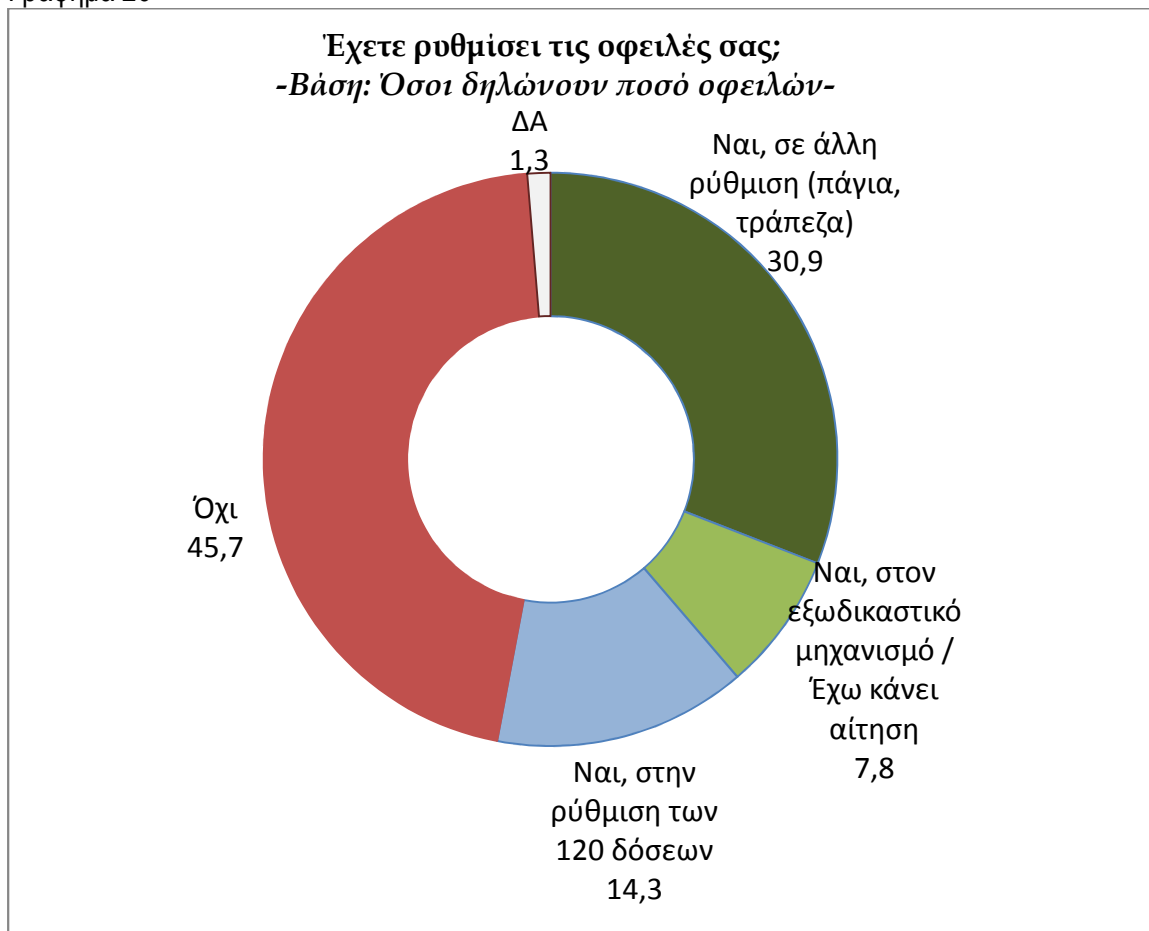

- Το 19,3% του συνόλου των επιχειρήσεων έχει χρέη έως 20.000 € (19% τον Φεβρουάριο του 2018 και 27,5% τον Ιούλιο του 2017), το 8,2% από 20.000 έως 50.000 € και το 10,4% πάνω από 50.000 € (Γράφημα 25).
- Τουλάχιστον 1 στις 2 επιχειρήσεις (53%) έχουν προχωρήσει σε ρύθμιση των οφειλών τους. Από αυτές το 8,3% έχει ενταχθεί ή έχει κάνει αίτηση στον εξωδικαστικό μηχανισμό, 14,3% στην ρύθμιση των 120 δόσεων και το 30,9% σε άλλη ρύθμιση (πάγια κλπ) (Γράφημα 26).

Γράφημα 25

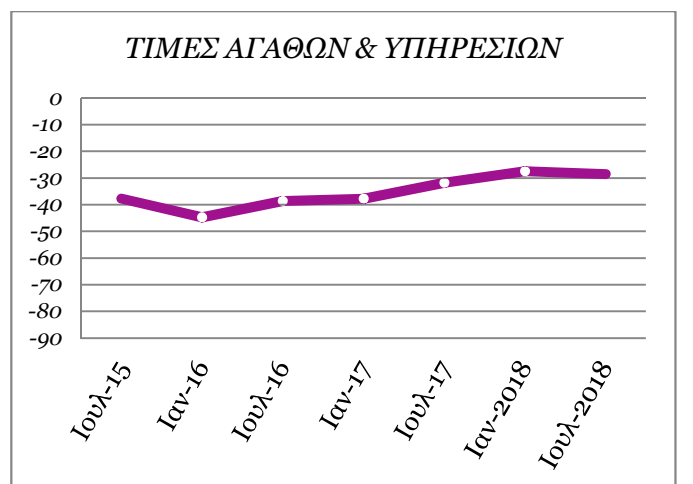
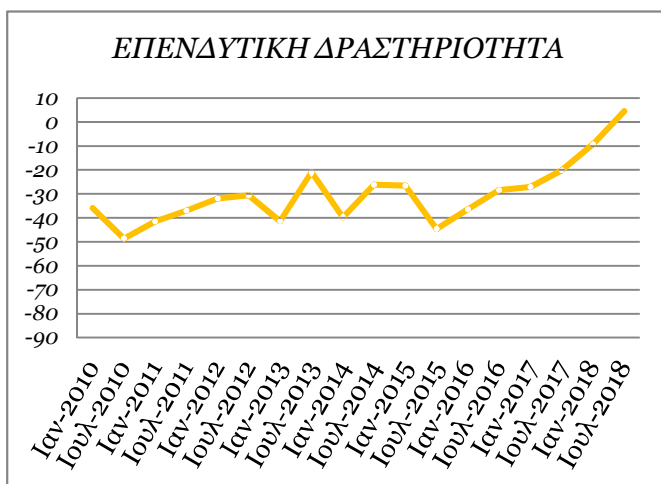
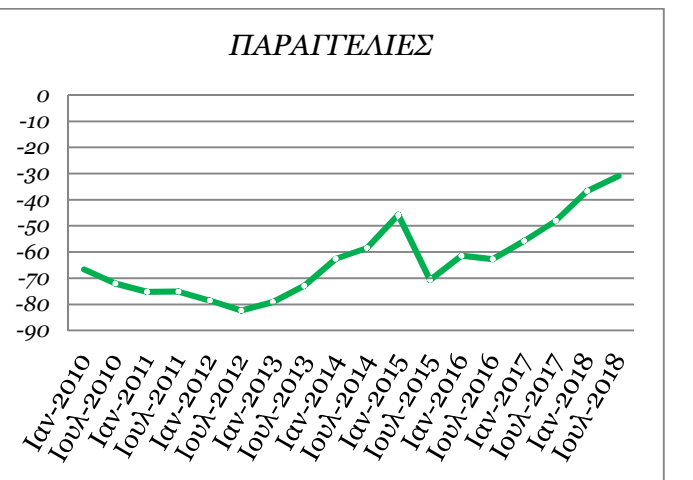
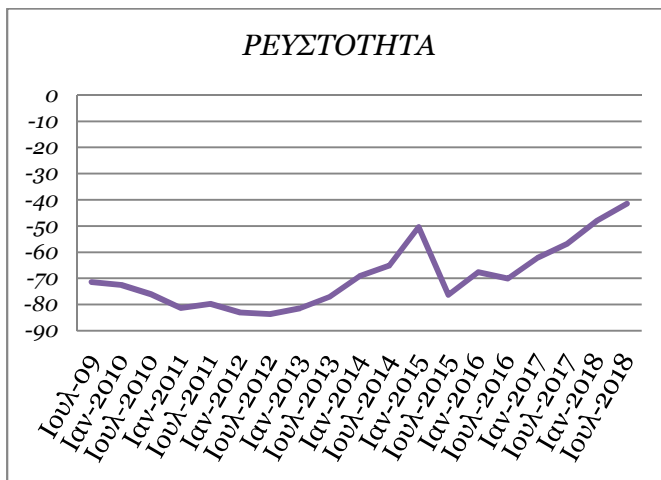
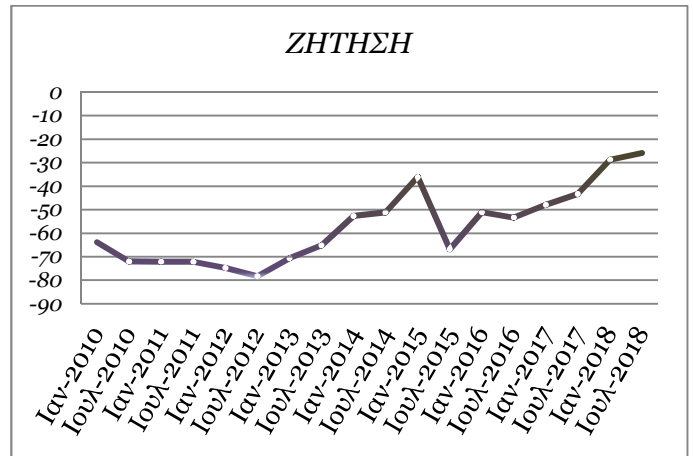
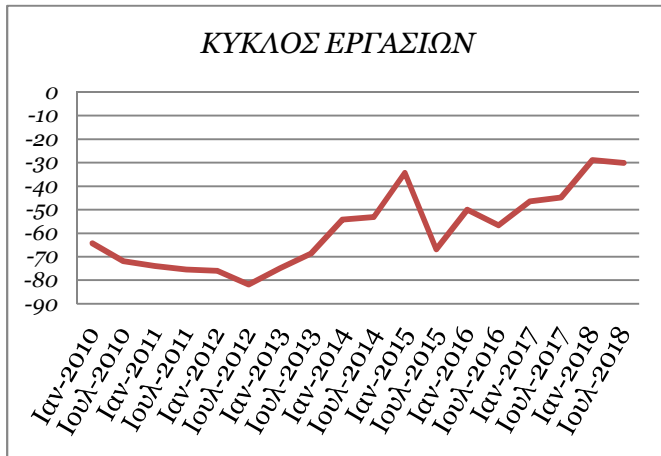

Γράφημα 26

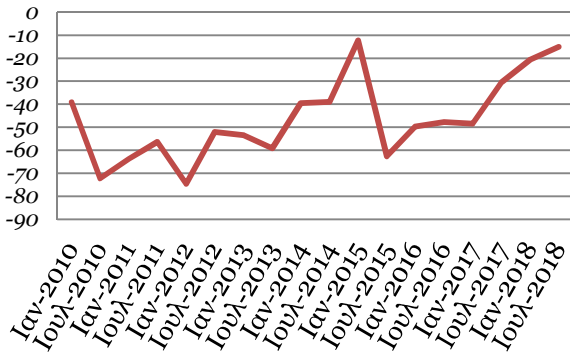
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ (2010-2018)

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ

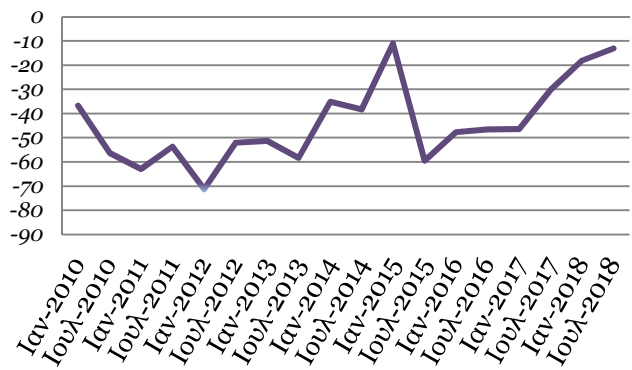

ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ

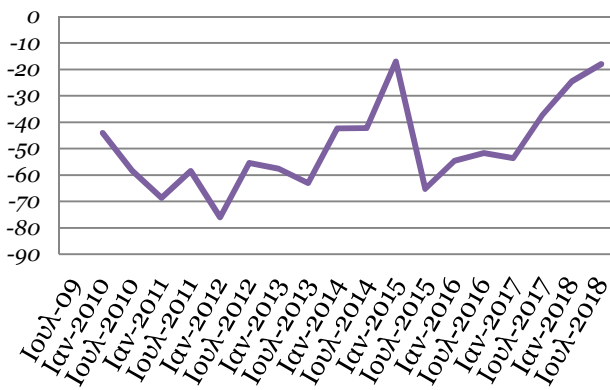
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

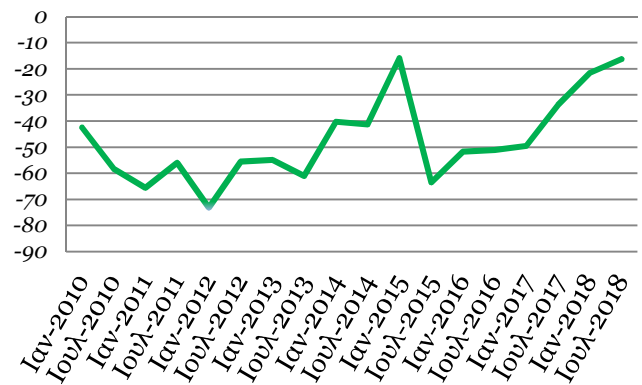
ΖΗΤΗΣΗ

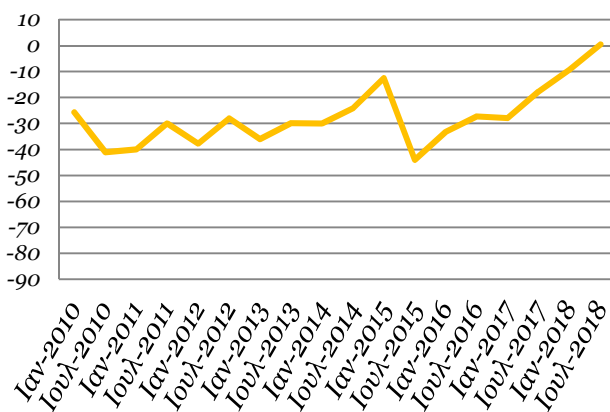
ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΤΙΜΕΣ ΑΓΑΘΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

